

DAR
Henryka Świątkowskiego

Konduktor
Adm. wydawnictw

50

KOMISJA KODYFIKACYJNA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PODSEKCJA III PRAWA CYWILNEGO

TOM I. ZESZYT 3 c.

TREŚĆ NUMERU:

KODEKS CYWILNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

**KSIĘGA PIERWSZA
PRZEPISY OGÓLNE.**

PROJEKT
WRAZ Z UZASADNIENIEM

opracował

IGNACY ŁYSKOWSKI,

profesor Uniwersytetu warszawskiego, referent główny
do części ogólnej kodeksu cywilnego i prawa zobowiązań.

Warszawa, dn. 1 marca 1931 r.

PROJEKT

CZĘŚĆ DRUGA (dział III: O rzeczach, Art. 129—161).

Kodeks Cywilny

Rzeczypospolitej Polskiej.

Księga pierwsza. Przepisy ogólne.

Dział III.

O rzeczach¹.

Art. 129. Rzeczą¹ jest wszystko, co może być przedmiotem stosunku prawnego².

Art. 130. Rzeczą nieruchomą¹ jest grunt^{2 3}.

Art. 131. Przepisom obowiązującym dla nieruchomości podlegają¹ odpowiednio² prawa bezpośrednio³ ciężące na gruncie⁴ oraz rzeczy, zgodnie z prawem, wpisane w księdze hipotecznej (gruntowej)⁵.

Art. 132. Przynależnością rzeczy (rzeczy głównej) są¹:

- 1) rzecz zmysłowa, z rzeczą główną na stałe² fizycznie złączona, oraz prawo³, przywiązane do rzeczy głównej,
- 2) rzecz, zgodnie z zwyczajami uczciwego obrotu⁴, służąca⁵ celowi gospodarczemu rzeczy głównej⁶.

Główną w stosunku do przynależności jest rzecz, która stanowi o celu gospodarczym całości⁷.

Art. 133. Przynależnością gruntu jest, w granicach możliwości korzystania ludzkiego¹, warstwa powietrza², znajdująca się nad powierzchnią gruntu, oraz rzecz, znajdująca się pod jego powierzchnią³.

Art. 134. Rzecz, złączona z rzeczą cudzą, lub służąca celowi gospodarczemu rzeczy cudzej, albo znajdująca się nad nią pod powierzchnią cudzego gruntu, nie jest przynależnością rzeczy cudzej, a właściciel rozporządza nią.

Właściciel rzeczy cudzej jest obowiązany do zezwolenia na odebranie rzeczy kosztem jej właściciela, który z swej strony winien jest wynagrodzić szkodę, powstałą przez odłączenie i zabranie rzeczy², nie przesądzając obowiązku do dalszego sięgającego odszkodowania według przepisów ogólnych³.

Jeżeli odłączenie lub zabranie jest niemożliwe bez zniszczenia lub znacznego uszkodzenia rzeczy cudzej, właściciel rzeczy cudzej obowiązany jest do zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia.

Art. 135. Przynależność jest rzeczą samoistną¹, jednakże dzieli los prawny rzeczy głównej², dopóki, w granicach przepisów ustawy, nie zostaje przeznaczona na odrębny cel gospodarczy³.

Art. 136. Właściciel rzeczy głównej, a zarazem przynależności, może przynależności odebrać ten charakter i rozporządzić nią¹, o ile przez to nie zostaje uszczuplone prawo osoby trzeciej².

Art. 137. Właściciel nieruchomości nie ma prawa odbierania charakteru przynależności rzeczom, mającym wartość artystyczną¹.

Art. 138. Owocem¹ jest rzecz zmysłowa, którą inna rzecz (rzecz macierzysta) przyrodniczym sposobem² z siebie wydaje³.

Pożytkami⁴ są korzyści, jakie rzecz wydaje bez uszczuplenia swej istoty⁵.

Art. 139. Owoce i pożytki są przynależnością¹ rzeczy, która je wydała.

Art. 140. Nakładami są wydatki, poczynione na rzecz¹.
Koniecznymi są nakłady, które są niezbędne dla utrzymania rzeczy w stanie należytym.

Użytecznymi są nakłady, które podnoszą wartość² gospodarczą rzeczy.

Zbytekownymi są nakłady, które nie mają charakteru koniecznych ani użytecznych.

Art. 141. W braku postanowienia odmiennego, nakłady są przynależnością rzeczy, na które były poczynione¹.

Art. 142. Rzeczą zmysłową jest rzecz, podpadająca pod zmysły; wszystkie inne rzeczy zaliczają się do rzeczy niezmysłowych¹.

Art. 143. Rzeczą zużywalną jest rzecz, która ginie przez używanie¹; niezużywalną jest rzecz, która przez używanie nie ztraca swej istoty².

Art. 144. Rzeczą indywidualną jest rzecz, oznaczona przez jej wskazanie¹; rzeczą gatunkową jest rzecz, w zwykłym obrocie oznaczona według wagi, miary, liczby lub wartości².

W braku postanowienia odmiennego, rzecz indywidualna jest rzeczą niezamienną³, natomiast rzecz gatunkowa jest zamienną⁴.

Zamienną jest rzecz, która może być zastąpiona przez inną rzecz tego samego gatunku o tej samej wartości⁵.

Art. 145. Rzeczą podzielną jest rzecz, mogąca być podzieloną na części służące samoistnemu celowi społecznemu lub gospodarczemu¹.

Grunt zostaje podzielony przez określenie granic, z przestrzeganiem przepisów obowiązujących dla nieruchomości; jest podzielny także w kierunku poziomym².

Rzeczą niepodzielną jest rzecz, która według celu swego³ lub na mocy ustawy⁴ nie może być podzielona na części.

Art. 146. Rzeczą złożoną jest rzecz, z samoistnych, indywidualnie niewymienionych rzeczy zmysłowych złożona w jedną całość o jednolitym celu gospodarczym¹.

Rzecz złożona nie traci tożsamości przez zamianę poszczególnych rzeczy na inne rzeczy tego samego gatunku o tej samej wartości².

Art. 147. Rzeczą zbiorową jest rzecz, obejmująca jako całość o jednolitym celu gospodarczym poszczególne odrębne rzeczy zmysłowe¹, indywidualnie nie wymienione.

Rzecz zbiorowa nie traci tożsamości przez zamianę, według zasad gospodarstwa racjonalnego, poszczególnych rzeczy na inne rzeczy tego samego gatunku o tej samej wartości².

Art. 148. Ogół stosunków prawnych o wartości pieniężnej¹, w których znajduje się osoba, stanowi jej majątek², jako jej własność³.

Majątek, pozostający po potrąceniu długów, jest majątkiem czystym⁴ osoby.

Majątek lub jego część, z wyjątkiem spadku jeszcze nie otwartego⁵, może być przedmiotem stosunku prawnego. To wszakże nie ubliża przepisom szczególnym, wskutek dokonanego obrotu majątkiem, obowiązującym względem poszczególnych rodzajów rzeczy, wchodzących w skład majątku⁶.

Art. 149. Przedsiębiorstwem jest majątek¹ osoby, lub jego część, służący jej działalności² w określonym kierunku gospodarczym³.

Art. 150. Niedozwolone jest przedsiębiorstwo, którego cel lub sposób działalności niezgodne są z przepisami prawa lub obyczajami¹. Prokurator państwowy może do sądu wnieść o likwidację sądową takiego przedsiębiorstwa².

Art. 151. Przedsiębiorstwo przedstawia odrębną całość¹, obejmującą rzeczy zmysłowe i niezmysłowe², zwłaszcza także wierzytelności i długi powstałe z prowadzenia przedsiębiorstwa³.

Podmiotem przedsiębiorstwa jest jego właściciel (przedsiębiorca)⁴; jednakże przedsiębiorstwo może jako takie pozywać i być pozwane⁵, skutkiem czego stroną w procesie staje się właściciel względnie właściciele przedsiębiorstwa.

Art. 152. W braku przepisów odmiennych, właściciel przedsiębiorstwa odpowiada nie tylko majątkiem przedsiębiorstwa, lecz również majątkiem, który ma poza przedsiębiorstwem (majątkiem osobistym)¹.

W postępowaniu egzekucyjnym właściciel przedsiębiorstwa może zaoferować do egzekucji w pierwszym rzędzie majątek osobisty².

Art. 153. Likwidacja przedsiębiorstwa odbywać się może odpowiednio według przepisów, obowiązujących dla likwidacji spółki.

Art. 154. Rzeczą publiczną jest rzecz o określonym celu społecznym lub gospodarczym¹, będąca własnością² państwa lub ciała samorządowego³. Wszystkie inne rzeczy są rzeczami prywatnymi, o ile nie obowiązują przepisy szczególne⁵.

W braku przepisów odmiennych do obrotu rzeczą publiczną zastosowanie mają przepisy, obowiązujące dla obrotu rzeczą prywatną⁶.

Art. 155. Rzeczą użytkowania powszechnego jest rzecz, z celu¹ swego lub na mocy ustawy² służąca użytkowaniu powszechnemu³.

Art. 156. Rzeczą zgubioną¹ jest rzecz niewiadomego właściciela².

Rzeczą opuszczoną¹ jest rzecz właściciela niewiadomego lub właściciela o niewiadomym pobycie.

Władza państwowa lub samorządowa pośredniczyć będzie w odnalezieniu właściciela³.

Art. 157. Rzeczą porzuconą jest rzecz¹, którą właściciel porzucił w celu² pozbycia się jej własności.

W braku postanowienia odmiennego³ posiadanie i własność na rzeczy porzuconej gasną dopiero z chwilą zawładnięcia nią⁴ przez inną osobę.

Art. 158. Skarbem jest rzecz¹, o której właścicieli¹, skutkiem jej ukrycia², zaginęła wiadomość³.

Art. 159. Rzeczą niczyją jest rzecz, nie mająca właściciela¹.

W braku przepisów odmiennych², do rzeczy niczych zaliczają się również dzikie zwierzęta³, gdy znajdują się w stanie swej naturalnej wolności⁴.

Art. 160. Nad rzeczami publicznymi¹, użytkowania powszechnego², zgubionymi lub opuszczonymi³, porzuconymi⁴, skarbem⁵ i rzeczami niczymi⁶, władza państwowa lub samorządowa wykonywa nadzór⁷.

Art. 161. Rzecz wyłączoną z obiegu całkowicie lub częściowo¹, jest rzecz, która, bądź z natury swej², bądź na mocy ustawy³, nie może być przedmiotem aktu prawnego⁴.

Akt prawny względem takiej rzeczy jest nieważny nawet wówczas, jeżeli wyłączenie nastąpiło po zawarciu aktu, ale jeszcze przed oddaniem rzeczy⁵.

Do rzeczy wyłączonych z obiegu zalicza się zwłaszcza rzeczy publiczne⁶, rzeczy użytkowania powszechnego, oraz rzeczy służące kultowi religijnemu⁷.

Rzecz wyłączona z obiegu może być przedmiotem aktu prawnego dopiero wówczas, gdy w prawie przepisany sposób pozbawioną zostanie swego szczególnego celu, lub gdy akt prawny nie sprzeciwia się przestrzeganiu tego celu, który ogranicza prawo służące do takiej rzeczy⁸. Skarga przeciw nieprzestrzeganiu celu służy każdej osobie, mającej w tem interes materialny lub moralny⁹ (skarga obywatelska).

Wykaz artykułów.

Dział III. O rzeczach.

- Art. 129.* Pojęcie rzeczy.
- Art. 130.* Rzecz nieruchoma.
- Art. 131.* Odpowiednie zastosowanie przepisów, obowiązujących dla nieruchomości.
- Art. 132.* Pojęcie przynależności.
- Art. 133.* Przynależność gruntu.
- Art. 134.* Rzecz służąca rzeczy cudzej, nie jest jej przynależnością.
- Art. 135.* Przynależność jest rzeczą samoistną, ale dzieli los prawny rzeczy głównej.
- Art. 136.* Właściciel rzeczy głównej, będący zarazem właścicielem przynależności.
- Art. 137.* Przynależność o wartości artystycznej.
- Art. 138.* Owoc i pożytki.
- Art. 139.* Owoc i pożytki są przynależnością.
- Art. 140.* Nakłady.
- Art. 141.* Nakłady jako przynależność.
- Art. 142.* Rzecz zmysłowa, niezmysłowa.
- Art. 143.* Rzecz zużywalna, niezużywalna.
- Art. 144.* Rzecz indywidualna, gatunkowa, zamienna.
- Art. 145.* Rzecz podzielona. Podzielność gruntu.
- Art. 146.* Rzecz złożona.
- Art. 147.* Rzecz zbiorowa.
- Art. 148.* Majątek.

- o
- Art. 149.* Pojęcie przedsiębiorstwa.
Art. 150. Przedsiębiorstwo niedozwolone.
Art. 151. Przedsiębiorstwo jako własność przedsiębiorcy.
Art. 152. Odpowiedzialność przedsiębiorcy.
Art. 153. Likwidacja przedsiębiorstwa.
Art. 154. Rzecz publiczna.
Art. 155. Rzecz użytkowania powszechnego.
Art. 156. Rzecz zgubiona lub opuszczona.
Art. 157. Rzecz porzucona.
Art. 158. Skarb.
Art. 159. Rzecz niczyja.
Art. 160. Nadzór władzy państwowej lub samorządowej.
Art. 161. Rzecz wyłączona z obiegu.
-

„Komisja Kodyfikacyjna“ ukazuje się zeszytami w miarę nagromadzonego materiału. Cenę pojedynczego zeszytu oznacza się w stosunku do liczby arkuszy.

Ogólnego zbioru № 50.

Wydawnictwo urzędowe Komisji Kodyfikacyjnej

Drukarnia Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna 1. Tel. 649-04

Druk ukończono dnia 12 marca 1931.